

अविद्या मृत्युं तीर्त्वा विद्याऽमृतमश्नुते ।

ज्ञान प्रबोधिनी

घडो ज्ञानाचा उद्बोध । भक्तिप्रेमाचा कल्पोळ ।

मासिक वृत्त

सौर अग्रहायण १९३१ चे वृत्त

सौर पौष १, शके १९३१ दि. २२/१२/२००९

* मध्यवर्ती कार्यालय - कर्वे शिक्षण संस्थेतर्फे दिला जाणारा बाया कर्वे पुरस्कार या वर्षी श्रीमती सिंधुताई अंबिके यांना दिला जाणार आहे. पुरस्कार निवड समितीमध्ये मा. संचालकांना निमंत्रित केलेले होते.

सार्थक दैनंदिन उपासना पोथीची नवी आवृत्ती छापून झाली.

नांदेड येथील भारतीय शिक्षण परिषदेच्या पाचव्या अधिवेशनात मध्यवर्ती सहविचार समितीचे आठ सदस्य सहभागी झाले होते. मा. संचालक, श्री. ज्ञानेश्वर सावंत व श्री. प्रसाद चिक्षे यांचा श्रोते म्हणून सहभाग होता. प्रा. विवेकराव पोंडे यांनी दि. ५ डिसेंबरला व मा. कार्यवाहानी दि. ६ डिसेंबरला मुख्य भाषणे केली. प्रा. व्यंकटराव भताने व श्री. यशवंतराव लिमये यांनी परिसंवादात भाग घेतला. वा. विवेकराव कुलकर्णी यांनी एका परिसंवादाचे संचालन केले.

नांदेडला जाताना व येताना मा. संचालकांनी अंबाजोगाई केंद्राला भेट दिली. तिथल्या सहविचार समितीच्या, प्रौढ पुरुष सदस्यांच्या 'स्फूर्ती' गटाच्या व विद्यावृत तयारी करून घेणाऱ्या गटाच्या बैठकीला मा. संचालक उपस्थित होते.

दीनदयाळ नवरचना संस्थेच्या डोमरी (ता. पाटोदा, जि. बीड) येथील सोनदरा गुरुकुललाही मा. संचालकांनी भेट दिली. तेथील अध्यापक व पर्यवेक्षकांच्या बैठकीला ते उपस्थित होते.

सौर अग्रहायण २१ (दि. १२ डिसेंबर)

या दिवशी सकाळी विस्तार केंद्र प्रतिनिधिंची पुण्यात बैठक झाली. त्या नंतर दुपारी उद्दिष्टप्रधान सहविचार समितीची बैठक झाली. या बैठकीत आगामी निवेदिता स्मृति-शताब्दी वर्षानिमित्त मा. यशवंतराव लेले यांचे 'निवेदिता चरित्र का अभ्यासावे ?' या विषयावर भाषण झाले.

डॉ. गोवारीकर यांच्या नेतृत्वाखाली चालू असलेल्या 'कीटकनाशक कोश प्रकल्पा'च्या षण्मासिक आढाव्याची बैठक झाली. त्यासाठी दिल्लीहून तीन कृषीतज्ज्ञ आले होते.

सौर अग्रहायण २८ (दि. १९ डिसेंबर) या दिवशी हराळी येथे मध्यवर्ती सहविचार समितीची दिवसभराची बैठक झाली. त्याआधी सौर अग्रहायण २७ (दि. १८ डिसेंबर) या दिवशी हराळी येथील अध्यापक पर्यवेक्षकांची बैठक व सहविचार समिती बैठक यांना मा. संचालक उपस्थित होते.

शिक्षण प्रभाग

* ज्ञान प्रबोधिनी, प्रशाला :

व्यर्थ न हो बलिदान : २६ डिसेंबरच्या दहशतवादी हल्ल्यात वीरगती प्राप्त झालेल्या वीरांना आदरांजली अर्पण करण्याकरिता इ. ८वीच्या विद्यार्थिनींनी उत्स्फूर्तपणे 'व्यर्थ न हो बलिदान' हा नाट्यप्रयोग सादर केला. यात हुतात्म्यांची आठवण करून त्यांना आदरांजली म्हणून २०२० मध्ये विकसित भारताचे स्वप्न साकारण्यासाठी कृतियुक्त कार्यक्रम कसा करता येईल याची मांडणी केली होती.

दि. ११ व १२ डिसेंबर रोजी शैक्षणिक उपक्रम संशोधिकेतर्फे पुणे शहरातील माध्यमिक शाळेतील इ. ८ वी ला अध्यापन करणाऱ्या अध्यापकांसाठी विज्ञानविषयाच्या नव्या अभ्यासक्रमावर आधारित प्रशिक्षण आयोजित केले होते. या प्रशिक्षण शिबिरात विविध कृती, बहुमाध्यमी तंत्रे, अध्यापन पद्धती यांचा परिचय व प्रत्यक्ष कृतीचा अनुभव इत्यादी विषयीचे मार्गदर्शन झाले. या शिबिराला पुणे शहरातील २४ माध्यमिक शाळांचे ३१ अध्यापक उपस्थित होते.

सकाळ नाट्यवाचन : सकाळ समूहाने घेतलेल्या आंतरशालेय नाट्यवाचन स्पर्धेत प्रशालेला मोठ्या गटात (इ. ९वी मुले) मराठी व इंग्रजी नाट्यवाचनात प्रथम क्रमांक मिळाला. लहान गटात (इ. ८वी) इंग्रजी नाट्यवाचनात उत्तेजनार्थ बक्षिस मिळाले.

प्रभात वृत्तपत्र, सप्रे बोर्डस् आणि नांदूरकर प्रकाशन यांच्या संयुक्त विद्यमाने शालेय घटकांवर आधारित नाट्य स्पर्धेत इ. ९वी तील मुलांच्या गटाने लोकतंत्र राजनीती या विषयांतर्गत "एक गोष्ट लोकशाहीची" हे नाट्य सादर केले. एकूण १५ शाळा सहभागी होत्या. त्यात त्यांना प्रथम क्रमांक मिळाला. इ. ९वी च्या मुलींनी पर्यावरण या विषयावर "प्रतिक्रिया" हे नाटक सादर केले. त्यात त्यांचा तृतीय क्रमांक आला.

* स्पर्धा परीक्षा केंद्र : दि. १३ नोव्हेंबर रोजी राज्य लोकसेवा आयोगाच्या पूर्व परीक्षेचा निकाल लागला असून

आपल्या केंद्रातून मोठ्या संख्येने विद्यार्थी उत्तीर्ण झाले.

दि. २ नोव्हेंबर ते १८ नोव्हेंबर या कालावधीत राज्य लोकसेवा आयोग परीक्षेच्या सराव मुलाखती झाल्या.

केंद्रीय लोकसेवा आयोग पूर्व परीक्षा वर्ग (संकल्प) : केंद्रीय लोकसेवा आयोगाच्या पूर्व परीक्षेसाठी सामान्य अध्ययन वर्ग सुरु झाले. तसेच लोकप्रशासन, भूगोल, राज्यशास्त्र, इतिहास या वैकल्पिक विषयांचेही वर्ग सुरु झाले आहेत.

केंद्रीय लोकसेवा आयोगाच्या मुख्य परीक्षा वर्गाचे ६० विद्यार्थी जून पासून आपल्याकडे येत आहेत. त्यांचे मुख्य परीक्षा वर्ग पूर्ण होऊन त्यांचा पूर्व परीक्षा वर्ग सुरु झाला.

केंद्रीय लोकसेवा आयोग मुलाखत वर्ग (प्रेरणा) : मुलाखत वर्गासाठी नव्याने ४० विद्यार्थी स्पर्धा परीक्षा केंद्रात दाखल झाले आहेत. शनिवारी व रविवारी याचे वर्ग होतात.

गेली आठ वर्षे पुण्यात सहकारनगर मध्ये सहजीवन व्याख्यानमाला आयोजित केली जाते. या वर्षाचे वैशिष्ट्य म्हणजे सर्व महिला व्याख्यात्या होत्या. प्रा. सविताताई कुलकर्णी यांचे 'रोज नवी आव्हाने' या विषयावर व्याख्यान झाले.

* नवनगर विद्यालय, निगडी :

पूर्व प्राथमिक विभाग : सौर अग्रहायण ५ (दि. २६ नोव्हेंबर) या दिवशी पालकांसाठी 'गीता' पाठांतर स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते.

सौर अग्रहायण १२ (दि. ३ डिसेंबर) या दिवशी पालकांसाठी कार्यशाळेचे उद्घाटक मा. श्री. इंद्रजीत देशमुख यांनी 'संस्कार' या विषयावर पालकांना मार्गदर्शन केले. दुसऱ्या कार्यशाळेत अॅड. सौ. अंजलीताई भाडले यांनी 'मुलांशी संवाद कसा साधावा ?' या विषयी मार्गदर्शन केले.

प्राथमिक विभाग : गीताजयंती निमित्त

विद्यार्थ्यांसाठी व पालकांसाठी विविध स्पर्धाचे आयोजन करण्यात आले होते. या स्पर्धामध्ये १६४७ विद्यार्थी व १४३ पालक सहभागी होते.

माध्यमिक विभाग : सौर १ अग्रहायण (दि. २२ नोव्हेंबर) रोजी स. ७.३० ते ९.०० या वेळेत मातृमंदिरमध्ये इ. ९वी च्या विद्यार्थ्यांसाठीचा प्रतिज्ञाग्रहणाचा उपक्रम अत्यंत गांभीर्यपूर्ण व भावपूर्ण वातावरणात संपन्न झाला.

गेला एक महिना उत्साहपूर्ण वातावरणात विद्यार्थ्यांनी तयार केलेल्या प्रकल्पांचे "तंत्र-विज्ञान-प्रकल्प प्रदर्शन" सौर अग्रहायण ६ व ७ (दि. २७ व २८ नोव्हेंबर) रोजी भरविण्यात आले होते. मा. श्री. डॉ. बी. लिमये (अधिष्ठाता - पिंपरी चिंचवड, पॉलिटेक्निक कॉलेज) यांच्या हस्ते या प्रदर्शनाचे उद्घाटन झाले. या प्रदर्शनात इ. ५वी ते ९वी चे सर्व विद्यार्थी व अध्यापक सहभागी झाले होते. एकूण १८३ प्रकल्प मांडण्यात आले होते.

इ. ८वी इंग्रजी माध्यमात शिकणाऱ्या चि. सौरव भावे याने जिल्हास्तर खुल्या चॅपियन स्केटिंग स्पर्धेत (१४ वर्षे) पिंपरी-चिंचवड विभागात प्रथम स्थान व जिल्हा परिषद स्पर्धेत प्रथम क्रमांक पटकावून तो हाँगकांग येथील स्पर्धासाठीच्या निवडीत पात्र ठरला आहे.

सौर १८ ते २१ अग्रहायण (दि. ९ ते १२ डिसेंबर) या कालावधीत पथकश: क्रीडास्पर्धाचे आयोजन करण्यात आले होते. वैयक्तिक स्पर्धामध्ये गोलाफेक, लांबउडी, उंच उडी, १०० व ४०० मी. धावणे तर सांघिक स्पर्धामध्ये फुटबॉल व लंगडी या खेळांचा समावेश होता.

गुरुकुल : या वर्षाची इ. ५वी ते ७वी ची 'मातृभूमी परिचय शिबिरे' अनुक्रमे तलेगाव, कोल्हापूर व निफाड या ठिकाणी झाली. या शिबिरांमध्ये एकूण १४० विद्यार्थी सहभागी होते. सौर २२ ते २९ कार्तिक (दि. १३ ते २० नोव्हेंबर) या कालावधीत संपन्न झालेल्या या शिबिरांमध्ये विद्यार्थ्यांनी त्या-त्या

ठिकाणची विशेष माहिती मिळवली व लोकजीवनाचा अभ्यास केला.

यावर्षी सुकामेवा विक्री एकूण ९ लाख ७० हजार रुपये झाली.

मुक्ती-सोपान संगीत विद्यालय : या महिन्यातील संगीत सभा सौर ७ अग्रहायण (दि. २८ नोव्हेंबर) रोजी झाली. कु. ज्योत्स्ना क्षीरसागर (चिंचवड) यांच्या गायनाचा आस्वाद प्रेक्षकांनी घेतला.

अखिल भारतीय गांधर्व महाविद्यालयाच्या परीक्षेला एकूण ६१ विद्यार्थी बसले होते.

क्रीडाकुल : दि. १४ नोव्हेंबर रोजी क्रीडाकुलच्या आरोग्य विभागाचा उपविभाग म्हणून Physiotherapy clinic चे उद्घाटन करण्यात आले. यावेळी नवनिर्वाचित आमदार मा. लक्ष्मणराव जगताप व साहाय्यक आयुक्त साहेबराव गायकवाड हे उपस्थित होते. डॉ. सौरभ देशमुख यांच्या मार्गदर्शनाखाली कामकाज सुरु झाले.

दि. २३ ते २७ नोव्हेंबर रोजी अमृतसर येथे झालेल्या शालेय राष्ट्रीय अंथलेटिक्स स्पर्धेत शालेय एक तर महाविद्यालयीन दोन असे खेळाडू सहभागी झाले.

दि. ४ व ५ डिसेंबर रोजी प्रबोधिनी परिचयासाठी क्रीडाकुलच्या पालक समितीतील ९ पालक सदस्य व श्री. सोनवणे यांनी प्रबोधिनीच्या हराळी येथील केंद्रास भेट दिली. तेथील शेतीउद्योग, बायोगॅस प्रकल्प इ. विषयी माहिती घेतली. मा. आण्णांनी त्यांना मार्गदर्शन केले.

दि. १२ डिसेंबर रोजी संघटनेच्या जिल्हास्तर मल्हांब स्पर्धेतून शुभम देशपांडे, संतोष घाडगे, ऋषीकेश अरणकल्पे, सुदिती चव्हाण यांची राज्यस्तर स्पर्धेसाठी निवड झाली.

*** ज्ञान प्रबोधिनी, सोलापूर :** पूर्वप्राथमिक - शिशु शाळेची छोट्या व मोठ्या गटाची सहल अनुक्रमे माचणूर व पंढरपूर येथे गेली होती.

प्राथमिक : दि. ११ नोव्हेंबर रोजी मा. संचालकांनी त्यांच्या काश्मिर दौऱ्याची माहिती अध्यापक बैठकीत दिली व अनुभवकथन झाले.

दि. १० डिसेंबर रोजी स्नेहसंमेलन संपन्न झाले. या संमेलनाचे वैशिष्ट्य म्हणजे इयत्ता तिसरी व इयत्ता चौथीतील विद्यार्थ्यांनीच कार्यक्रमाचे निवेदन व सूत्रसंचालन अंतिशय सुंदर रितीने केले. **शिशु अध्यापिका विद्यालय :** ज्ञान सागर प्रशालेत शिशु अध्यापिका विद्यालयाचा माता पालिका कार्यक्रम झाला. यावेळी छात्र अध्यापिकांनी दोन गीते सादर केली. तसेच सौ. अपर्णातील कल्याणी यांनी पालकांना मार्गदर्शन केले.

संघटन प्रभाग

* स्त्री शक्ती प्रबोधन :

‘उमलत्या वयाशी जुळवून.....’, दि. २७ नोव्हेंबर रोजी स्वामी चिंचोली येथील श्रीराम विद्यालय या माध्यमिक शाळेत ‘उमलत्या वयाशी जुळवून.....’ गटाने सुमारे १०० ग्रामीण मुला-मुर्लीसाठी कार्यशाळा घेतली.

दि. १५ डिसेंबर रोजी नायगांव येथील पुरोगामी माध्यमिक विद्यालय येथे सुमारे २०० मुलांसाठी कार्यशाळा घेतली.

दि. ३ डिसेंबर रोजी लायन्स क्लब (पश्चिम विभाग) तरफे लैंगिक दुर्वर्तन या विषयावर ‘भरत नाट्य मंदिर’ येथे परिसंवाद घेतला गेला. त्यामध्ये ‘उमलत्या वयाशी ...’ गटाने ‘अँब्युज’ वर नाट्य सादरीकरण केले.

दि. ६ डिसेंबर रोजी वयात येणाऱ्या मुलांच्या पालकांसाठी ‘बहर जोपासताना’ ही पूर्ण दिवसाची कार्यशाळा शिक्षक भवन येथे घेतली. ४५ पालकांचा (आई-बाबा) उत्स्फूर्त सहभाग होता.

दि. १६ डिसेंबर रोजी ‘समतोल’ चा नवीन नोंदणीनुसार वर्ष १ अंक २ प्रकाशित झाला.

विस्तार केंद्रे

* बोरिवली उपक्रम केंद्र : दि. १४

नोव्हेंबर रोजी बालदिनानिमित्त ‘आदिवासी सेवा मंडळ’ बोरीवली (पूर्व) येथे संध्याकाळी पाच ते सहा या वेळेत मातृभूमीपूजन झाले. यामध्ये वसतीगृहात राहणाऱ्या इयत्ता पाचवी ते नववीच्या २५ मुली शिस्तीने सहभागी झाल्या होत्या

दि. २९ नोव्हेंबर रोजी ‘छात्र प्रबोधन’ दीपावली विशेषांक वाचक मेळावा बोरिवली येथील सरस्वती विद्यामंदिर येथे दुपारी १.०० ते ५.०० या वेळात झाला. इ. ७वी ते ९वी या वयोगटातील ३३ विद्यार्थी उपस्थित होते.

* डोंबिवली उपक्रम केंद्र :

उपासना : सौर १ अग्रहायण (दि. २२ नोव्हेंबर) पासून दर रविवारी सकाळी विद्यावर्तींसह युवक गटातील काही सदस्यांनी भोपर टेकडी येथे सायकलवर जाऊन उपासनेला सुरुवात केली. उपस्थिती अनुक्रमे १६, १४ व ७ अशी होती.

विकासिका : फणसे विद्यामंदिर मधील इ. ७वीच्या विकसिका नियमित सुरु आहेत. या महिन्यात कथाकथन, उतारावाचन, राज्य-राजधान्या आणि नकाशावाचन इ. सत्रे झाली.

प्रबोधक मंडळ : रामनगर, डोंबिवली (पूर्व) येथील प्रबोधक मंडळात कथाकविता वाचन, ‘थंडी’ या विषयावर शब्दसंग्रह, संगणक वापरताना घ्यायची डोळ्यांची काळजी, सृजनाला पंख नवे स्पर्धेची पूर्वतयारी चर्चा इ. सत्रे झाली.

डोंबिवली (प.) येथील प्रबोधक मंडळात सौर ८ अग्रहायण (दि. २९ नोव्हेंबर) रोजी दिवाळी अंक वाचक मेळावा झाला. कथांचे वाचन, नाट्यीकरण व सादरीकरण, विज्ञान गीत, मैदानी खेळ इ. सत्रे झाली. २२ प्रबोधक उपस्थित होते.

संवादिनी - सौर अग्रहायण ७ (दि. २८ नोव्हेंबर) रोजी पनवेल येथे शांतिवन मध्ये संवादिनीची संस्थाभेट झाली. १७ सदस्या सहभागी झाल्या होत्या. सौर २१ अग्रहायण (दि. १२ डिसेंबर) रोजी झालेल्या मासिक

बैठकीत श्रीमती प्रतिभाताई बिवलकर यांचे ‘मराठी साहित्यातील सक्षम स्त्रिया’ या विषयावर व्याख्यान झाले.

मातृभूमी पूजन : सौर अग्रहायण २० (दि. ११ डिसेंबर) रोजी रोटरी क्लब, बदलापूर येथे मातृभूमी पूजनाचा कार्यक्रम झाला. ५३ जणांची उपस्थिती होती.

संशोधन प्रभाग

*** प्रज्ञा मानस संशोधिका :** रोटरी क्लब पर्वती, पुणे यांच्या बरोबरीने ‘अभ्युदय’ नावाने शिक्षक प्रशिक्षण वर्गाची सुरुवात झाली आहे. वीस शाळांतून येणाऱ्या सुमारे १०० शिक्षकांसाठी या पुढील तीन वर्षे या वर्गाची आखणी झाली आहे. विभागातील अनेक ज्येष्ठ सदस्यांबरोबरीने निवडक तज्ज्ञांचा यामध्ये सहभाग असेल. या महिन्यात विकासाची पंचसूत्री, आरोग्य आणि योग या विषयांपासून सुरु वात झाली आहे.

सांगली येथील नवजीवन विकास संस्थेच्या बाल मानसशास्त्र अभ्यासक्रमातील काही व्याख्याने मा. वनिताताईनी घेतली. गोवा येथेही विद्याभारती आयोजित ‘चैतन्यमयी पालकत्व’ विषयाचे बीजभाषण सुमारे ६०० पालक-शिक्षकांपर्यंत पोचले. गोव्याच्या वाचासुंदर प्रतिष्ठानतर्फे आयोजित इ. आठवी व नववीच्या छात्रांसाठी अभ्यास कौशल्ये विषयावरील कार्यशाळा वनिताताईनी घेतली.

पुरोहित व अन्य सामाजिक कार्यकर्त्यांकरिता कुटुंब सल्ला व मार्गदर्शन विषयावरील अभ्यासक्रमाच्या नियोजनासाठी गोव्याला झालेल्या बैठकीत मा. वनिताताईचा प्रमुख सहभाग होता. आकाशवाणीवर ‘नात्यांमधील मानसिक ताणतणाव’ यावर चार पुष्टे त्यांनी गुंफली.

यावेळच्या मराठी मानसशास्त्र परिषदेने मानसशास्त्रीय पुस्तक - स्पर्धेत श्रीमती शशी सरवदे यांच्या ‘शैक्षणिक मार्गदर्शन व समुपदेशन’ पुस्तकाला प्रथम पारितोषिकाने गौरविले.

ग्रामविकसन प्रभाग

जिजामाता प्रबोधन केंद्र

छवती चित्रफित निर्मिती उद्घाटन : ज्ञान प्रबोधिनी, शिवप्रदेश न्यासांतर्फे ग्रामीण भागातील महिलांनी घडविलेल्या बदलाचे चित्रीकरण करणारी एक चित्रफित तयार झाली. ‘विश्वरूप कन्सेप्ट्स् डेव्हलपर्स’ च्या वर्तीने श्री. गिरीश के मकर आणि त्यांच्या सहकाऱ्यांनी सदर फितीचे काम केले. प्रतिकूल परिस्थितीशी झुंजत असताना स्वतःत व परिस्थितीत बदल घडविणाऱ्या दोन प्रबोधिकांचे जीवन यात चित्रीत केले आहे. ‘सारं बदललं’ अशा शीर्षकाच्या ह्या चित्रफितीचे उद्घाटन ‘मा. श्री. विजयसिंह मोहितेपाटील यांच्या हस्ते सोमवार दि. १४ डिसेंबर रोजी भीमथडी जत्रेमध्ये करण्यात आले. जत्रेमध्ये उपस्थित ५०० महिलांनी चित्रफित पाहिली. ग्रामीण जिल्हा विकास यंत्रणेच्या वर्तीने आयोजित कार्यक्रमात डॉ. श्री. सुमंत पांडे यांच्या पुढाकाराने ही चित्रफित दाखवली गेली. कार्यक्रमासाठी मुख्य कार्यकारी अधिकारी श्री. कासार तसेच श्रीमती सुनंदाताई पवार उपस्थित होते.

भीमथडी जत्रेत सहभागी : दि. १० ते १४ डिसेंबर या कालावधीत कृषी महाविद्यालयाच्या प्रांगणात झालेल्या भीमथडी जत्रेत जिजामाता प्रबोधन केंद्राच्या वर्तीने सहा गावातील २५ महिला सहभागी झाल्या. सहा विक्री केंद्रांवरून एकंदरीत ३,५०,०००/- रुपयांची विक्री झाली. ग्रामीण भागातील महिलांनी बनवलेल्या शेवया, नाचणी, वरई, पापड, पापड्या, बांबूच्या व वाखाच्या वस्तू तसेच भजी, पिठळ, भाकरी, दही, ताक अशा जेवणाच्या पदार्थांची विक्री झाली. मोरदरी, ता. हवेली, जि. पुणे या सिंहगड पायथ्याच्या एकाच गावातील आहे.

महिलांनी, खास सिंहगडावरील दही, ताक, भजी व जेवणाच्या विक्रीच्या माध्यमातून एक लाख वीस हजार रुपयांचा व्यवसाय केला.

ग्रामीण युवा-ज्योती प्रकल्प : दि. १ डिसेंबर पासून ज्ञान प्रबोधिनी, आंबवणे, ता. वेल्हा येथील केंद्रात २० गावातील ४० विद्यार्थिनींसाठी सहा महिन्यांचा प्रशिक्षण वर्ग सुरु झाला. आठवड्यातील चार दिवस रोज चार तास या कालावधीमध्ये काही स्वयंरोजगाराची तंत्रे शिकून आपआपल्या गावात इतरांनाही त्यांनी पुढे चाल देणे अपेक्षित आहे. एकूण आठ प्रकारच्या कौशल्यांच्या प्रशिक्षणाचा यात समावेश आहे. (शिवण/संगणक/अन्न प्रक्रिया/कौशल्य प्रशिक्षणे/शेती/सरकारी व अन्य योजनांची माहिती/आरोग्य/व्यक्तिमत्त्व विकसन)

‘शब्द ते शक्ती प्रकल्प’ : आँकटोबर महिन्यापासून किशोरी, युवती व महिलांसाठी वेल्हे येथील शिवगंगा-गुंजवणी खोल्यात चालू असलेल्या आणखी एका प्रकल्पांतर्गत आंबवणे येथे ३५ युवतींनी प्रवेश घेतला आहे. एकूण वीस गावांमधून आलेल्या या विद्यार्थिनींसाठी आपल्या वर्तीने विविध कौशल्ये, तंत्रशिक्षण तसेच व्यक्तिमत्त्व व नेतृत्व विकसनासाठी चे उपक्रम सहा महिने घेण्यात येणार आहेत. दि. १ डिसेंबर पासून या विद्यार्थिनींसाठी कौशल्य प्रशिक्षणाच्या ३५ तर अन्य पंधरा तासिका झाल्या.

किशोरी विकास प्रकल्प : साखर येथे मार्गसिनी, वाजेघर, पाल बुद्रुक या पट्यातील अकरा गावांमधून येणाऱ्या ४० किशोरी व युवतींसाठी शिवणाचा वर्ग दि. ५ डिसेंबर पासून सुरु झाला. सदर वगासाठी जनशिक्षण संस्थान, पुणे यांचे तंत्रशिक्षणातील साहाय्य तर पर्सिस्टंट सिस्टिम्स्, पुणे यांचे अर्थसहाय्य लाभले आहे.

महिला आरोग्य प्रकल्प : आंबवणे येथील महिला आरोग्य तपासणीसाठी सतरा महिला, ४५ गरोदर महिला व स्त्रिविषयक आजारांसंबंधी सल्ला घेण्यासाठी महिलांनी तपासणी करून घेतली.

बाराक्षार - प्रशस्तीपत्रक वाटप : आरोग्य प्रबोधिका, वेल्हे : श्रीमती साधना सेठिया व डॉ. विद्याताई माणकीकर या ‘संवादिनी’ सदस्यांनी वेल्हे आरोग्य प्रबोधिकांचे ‘बाराक्षार’ उपचार पद्धती विषयीचे प्रशिक्षण गेल्या दोन महिन्यात पूर्ण केले. त्याची परीक्षा दि. ५ डिसेंबर रोजी झाली. परीक्षेस बसलेल्या दहा आरोग्य प्रबोधिकांपैकी सहा जणी उत्तम गुणांनी उत्तीर्ण झाल्या. त्यांचा सत्कार शाल देऊन करण्यात आला. वेल्हे बालकल्याण योजनेचे प्रमुख श्री. साळुंके यावेळी उपस्थित होते. गुणवंतांचा सत्कार श्री. साळुंके यांच्या हस्ते झाला. तसेच ‘होमिओपॅथी असोसिएशन’ च्या वर्तीने प्रशिक्षणार्थीना प्रशस्तीपत्रके देण्यात आली.

इनरन्हील क्लब ऑफ पुणे अपटाऊन : च्या वर्तीने वेल्हे येथील महिलांसाठी कोंबडा व कोंबड्यांचे काही संच देण्यात आले. क्लबच्या अध्यक्षा श्रीमती अनुपमा राजोपाध्ये तसेच अन्य सदस्यांही उपस्थित होत्या.

प्रशिक्षणे : सोस्वाच्या वर्तीने संयोजित महाराष्ट्रभारतील संस्थांसाठी ‘नाबाई’ने आयोजित के लेल्या प्रशिक्षण वर्गासि जिजामाता प्रबोधन केंद्राद्वारे श्रीमती आशा गोगावले, श्रीमती हीरा जोर्वेकर, श्रीमती भारती खासबागे, श्रीमती सुवर्णा गोखले व श्रीमती बागेश्वी पोंक्षे यांनी प्रशिक्षक या नात्याने चार वर्गांमध्ये सहभाग घेतला. यात बचतगट व्यवस्थापन, हिशेब, संघस्थापना व त्याचे अर्थकारण तसेच अंतर्गत कर्जवाटप व संकल्पना यावर प्रशिक्षणे झाली.

* * *